

Välkommen på handläggarträff

Stockholm 8-9 februari 2017

Program dag 1

9.30 – 10.00 Kaffe och fralla

10.00 - 10.15 Välkommen

10.15 - 11.00 På G från Havs- och vattenmyndigheten

Susanna, Pia och Ramona berättar om vad som pågår på myndigheten

11.00 – 11.45 Helikopterperspektiv på grundvattenresurserna

Mattias från SGU berättar om erfarenheter och resultat från sommarens helikopterburna undersökningar efter grundvatten i sydöstra Sverige

Bensträckare & fruktstund

12.00 - 12.45 Nya föreskrifter om brandfarlig vara från Naturvårdsverket, specialbestämmelser inom vattenskyddsområden

Kyriakos Zachariadis, Naturvårdsverket

12.45 – 14.00 Lunch

14.00 – 14.45 Att utreda mikrobiologisk påverkan på ytråvatten|

Rikard Dryselius, Livsmedelsverket

14.45 – 15.30 Gemensam diskussion om frågor som berör mikrobiologiska risker som ofta uppkommer i ärenden om vattenskyddsområden

Eftermiddagsfika

16.00 – 17.00 Diskussioner om konsekvenser för vattenskyddsarbetet utifrån dricksvattenutredningens förslag

19.00 Gemensam middag på lokal för den som vill

Dag 2

9.00 – 9.30 Regional vattenförsörjningsplan för Stockholm

Maria Sävström & Anna Dominkovic, länsstyrelsen i Stockholm

9.30 – 10.00 Gemensam diskussion om erfarenheter av arbetet med regionala vattenförsörjningsplaner i olika delar av landet

10.00 – 10.30 Innebörd av begreppet särskilda skäl vid dispensgivning inom vattenskyddsområde

Ramona Liveland, Havs- och vattenmyndigheten

10.30 – 11.30 Utvecklingsplaner för Vic Natur, återkoppling från höstens remiss samt vägen framåt

Susanna, Birgitta Olsson Naturvårdsverket, Henrik Gustafsson länsstyrelsen i Jönköping

11.30 – 12.30 Lunch

12.30 – 14.50 Laget runt – vad är på G på Länsstyrelserna

Avbrott för fikapaus vid lämpligt tillfälle under eftermiddagen

14.50 - 15.00 Avrundning av handläggartreffen samt beslut om värd och tidpunkt för 2018 års handläggartreff

1. TVL-insatser 2017
2. Remisstiden slut för Dricksvattenutredningens slutbetänkande (2016:32) – vad händer nu?
3. Nytt Kunskapsunderlag ”Analyser av växtskyddsmedel i rå- och dricksvatten”, Rapport 2016:25
4. Vägledning för vattenskyddsprocessen – avgränsning och zonindelning av vattenskyddsområden
5. Samarbetsprojekt med SJV om gödselhantering inom vattenskyddsområden
6. Områden av riksintresse för dricksvattenförsörjningsanläggningar

Gemensam vägledning från HaV & NV

Havs
och Vatten
myndigheten

- Publicerad 2 maj 2016
- Lanseras under våren 2017 gm 2 seminarietillfällen Malmö 31/1 & Stockholm 7/2
- Ersätter Naturvårdsverkets tidigare allmänna råd
- Gäller prövning enligt såväl den generella tillståndsplikten som lokala vattenskyddsföreskrifter
- Ska ge enklare och mer enhetlig hantering av tillståndsansökningar och bidra till dricksvatten fritt från bekämpningsmedelsrester

Överblick över viktiga aktiviteter som rör Dricksvattenförsörjningen

Havs
och Vatten
myndigheten

HaV genomför en utvärdering av befintligt vägledningsmaterial för vattenskyddsprocessen. Utvärderingen redovisas i rapporten Bättre rådlös än rådvill; rapport 2014:25

Resultaten föds också in i Dricksvattenutredningen

HaV arbetar tillsammans med bl.a. Dricks på Chalmers och CKB vid SLU med metodutveckling för att förbättra riskbedömningar i vattenskyddsprocessen – resultaten föds in i Dricksvattenutredningen och ligger till grund för fortsatt metodutveckling hos HaV

HaV & Naturvårdsverket utarbetar gemensamt vägledningen Tillstånd till användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden – vägledning för prövningen rapport 2016:7

HaV & Naturvårdsverket samarbetar kring möjligheter för utveckling av det nationella registret för skyddade områden i Sverige Vic Natur i de delar som rör vattenskyddsområden – utgångspunkt är kvalitetsäkning och förbättrad tillgänglighet av besluten för olika målgrupper

HaV fattar beslut om 28 riksintressanta områden för dricksvattenförsörjningen

Gemensamma utbildningar med NV och Jordbruksverket för inspektörer och rådgivare med utgångspunkt i gemensamma vägledningen Tillstånd till användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden 2016:7

Samarbete med Jordbruksverket om gödselhantering inom VSO

Påbörja arbete med vägledning för regionala vattenförsörjningsplaner

Teknisk utveckling av Vic Natur?

Uppdatering & kvalitetssäkring av Vic Natur?

Översyn om vägledning avseende avgränsning och zonindelning av vattenskyddsområden?

Dricksvattenutredningens förslag anger att några helt nya moment i vattenskyddsprocessen ska genomföras före beslut: Riskbedömningar och konsekvensutredningar

Här behövs ny vägledning utarbetas. Svårt att prioritera detta med nuvarande resurser

2013

Tillsättning av en särskild utredare för genomgång av dricksvattenförsörjningen (Dir 2013:75)

Enligt direktiven ska en särskild genomlysning göras av vattenskyddsprocessen vilken ska avrapporteras i ett delbetänkande senast siste juni 2014

2014

Den 28 maj fattar regeringen beslut om tilläggsdirektiv 2014:73 till dricksvattenutredningen, förlängd tid för analys av vattenskyddsprocessen

Delbetänkandet Material i kontakt med dricksvatten publiceras (SOU 2014:53)

2015

Delbetänkandet Klimatförändringar och dricksvattenförsörjning (SOU 2015:51) publiceras

2016

Slutbetänkandet En Trygg dricksvattenutredning (SOU 2016:32) publiceras

Utredningen om spridning av PFAS-föreningar i dricksvatten (M2015:B) publiceras

Dricksvattenutredningens slutbetänkande remitteras under perioden juni till november

2017

Proposition?

2018

Lagändringar träder ikraft enligt dricksvattenutredningens förslag?

Okursiverat= genomfört eller planerat
Kursiverat = osäkert
Kursiverat rött= fråga

Analys av växtskyddsmedel i rå- och dricksvatten

- Analys av växtskyddsmedel i rå- och dricksvatten – Utvärdering av kvalitet och relevans för de analyser som erbjuds av svenska laboratorier
- Rapport på uppdrag av HaV
  - Publiceras både av CKB och HaV

Havs
och Vatten
myndigheten

KompetensCentrum för Kemiska Bekämpningsmedel

CKB

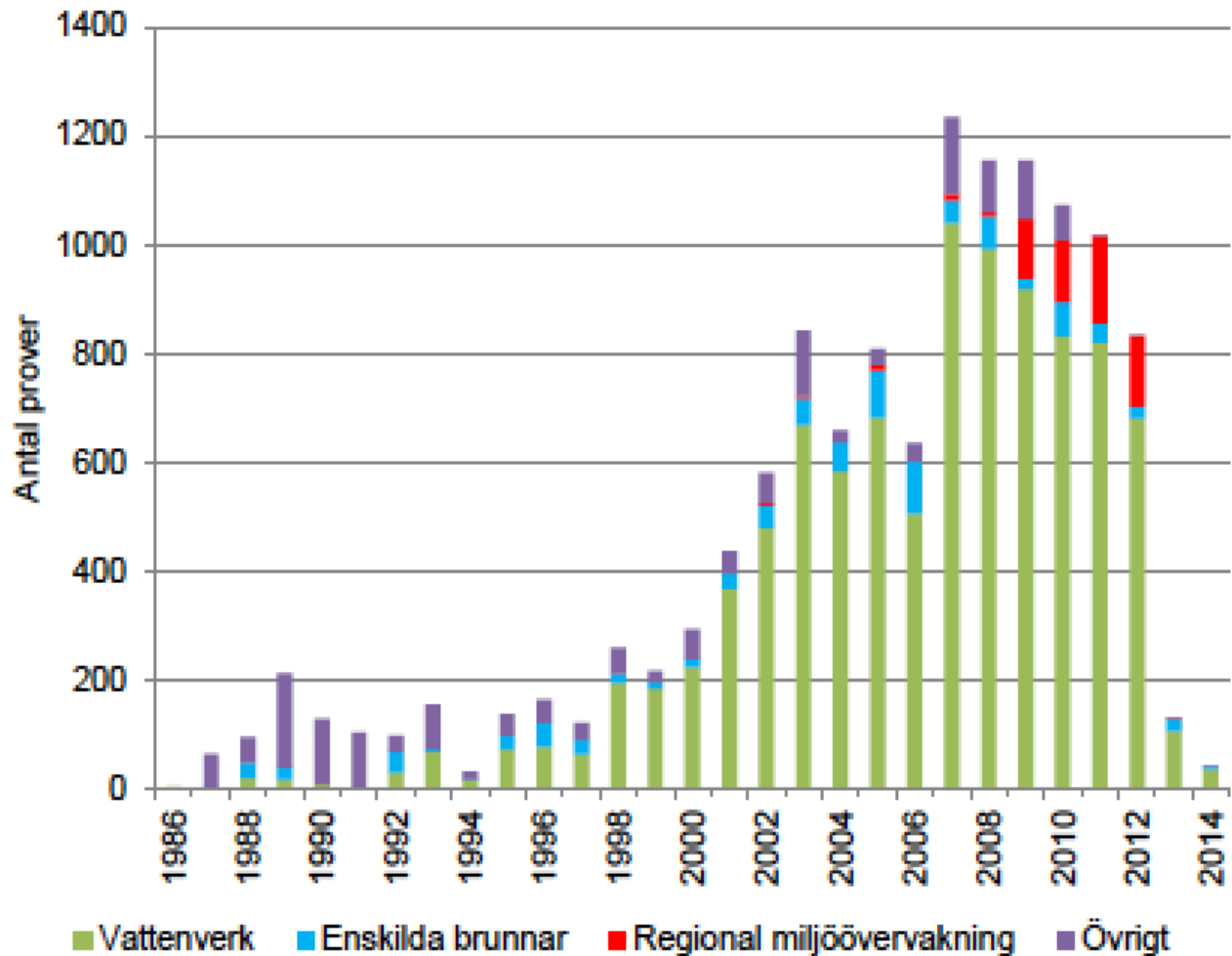
Havs
och Vatten
myndigheten

Analys av växtskyddsmedel i rå- och dricksvatten

Utvärdering av kvalitet och relevans för de analyspaket som erbjuds av svenska laboratorier

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2016:25 CKB rapport 2016:2

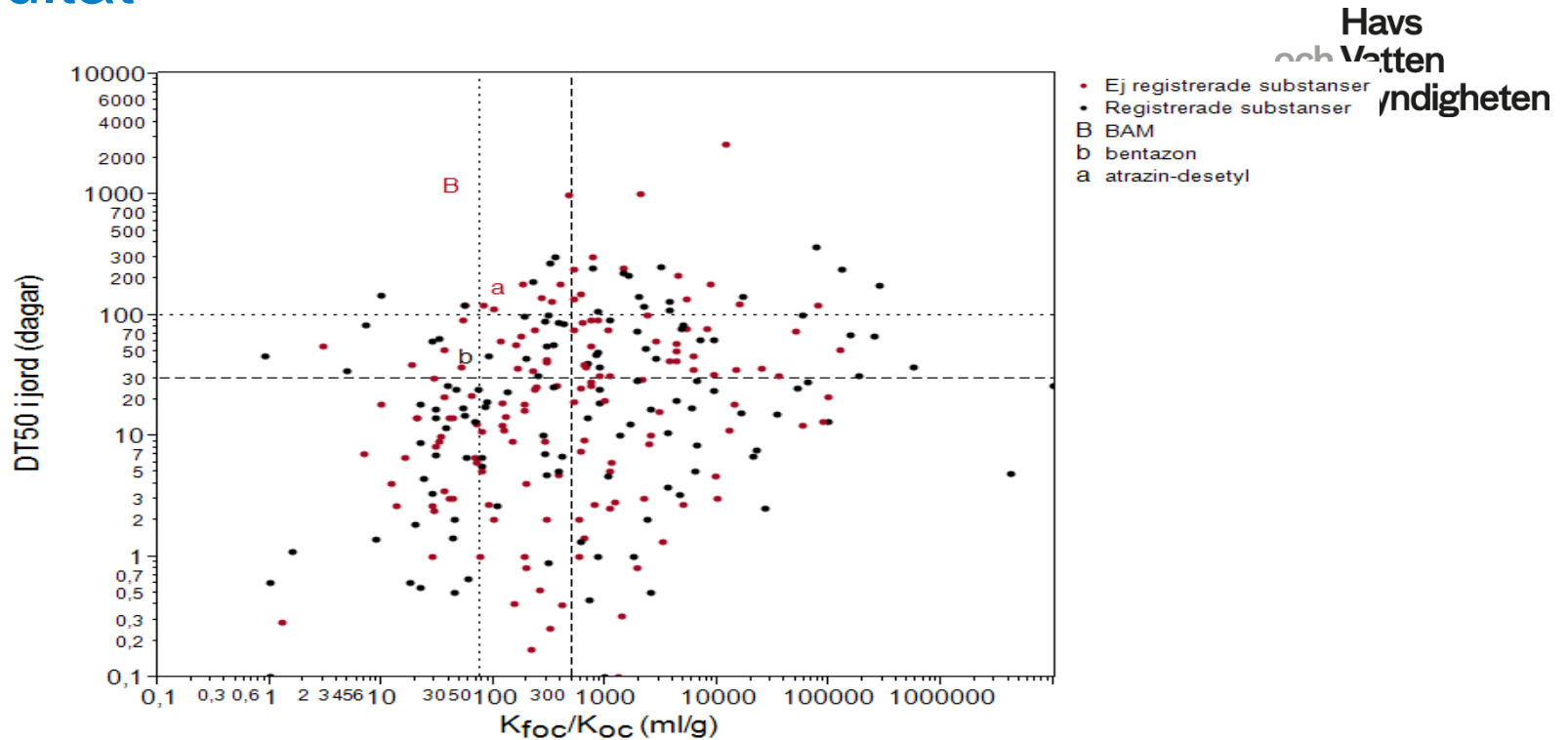
Analyser av växtskyddsmedel i rå- och dricksvatten

- Syfte
    - Undersöka om de analyspaket för växtskyddsmedel i rå- och dricksvatten som erbjuds av svenska laboratorier innehåller de substanser som kan förväntas förekomma i vattenmiljön
    - Undersöka vilka analyser som i praktiken utförs av vattenverken och om dessa innehåller alla relevanta substanser som kan förväntas förekomma i vattenmiljön.
    - Undersöka vilken teknisk kvalitet på analyserna som laboratorierna erbjuder med avseende på rapporteringsgränser och mätosäkerhet.
-

Dataunderlag

- Analyspaket erbjudna idag av de kommersiella labben – ALcontrol, ALS & Eurofins
  - KEMI:s försäljningstatistik 1985-2014
  - Analysdata från vattenverk 1985-2015
  - Data från NMÖ ytvatten och grundvatten
  - Egenskaper för läckagerisk, halveringstid (DT_{50}) och sorption (K_{foc}/K_{oc})
-

Resultat

Figur 5. Halveringstid (DT_{50}) och adsorption till jord (K_{foc}/K_{oc}) för växtskyddsmedel som varit registrerade för försäljning något år mellan 1985 och 2014.

- En jämförelse mellan befintlig analysdata och de analyspaket labben erbjuder idag pekar på
    - fem analyspaket som benämns av laboratorierna som speciellt framtagna för analys av dricksvatten eller råvatten står för över hälften av alla analyser som utförts av vattenverken 1985-2015
    - Utformningen av dessa paket har en betydande påverkan på vilka substanser som analyseras och det är viktigt att de inkluderar alla relevanta substanser
  - Det vore bra om laboratorierna anger CAS-nr för varje substans
  - Ibland är nedbrytningsprodukten mer relevant att analysera än modersubstansen
    - KEMI bör kunna ta fram uppgifter om relevanta nedbrytningsprodukter
-

Slutsatser

- Många av de substanser som sålts i stor mängd 1985-2014 har också ingått i ett stort antal analyser
    - Befintliga data ger ett bra underlag för de generella trender som vi sett i tidigare sammanställningar
    - I vattentäkter kan man dock ha missat enstaka substanser
  - Sammanvägning av dataunderlaget tyder på att det finns 23 substanser som har haft en betydande användning under olika tidsperioder och som man av olika skäl kan överväga att inkludera i framtida analyspaket
    - lång halveringstid och låg adsorption till jordpartiklar
    - Hög fyndfrekvens men i ett fåtal prover
    - Detekterats frekvent eller hittats i halter över 0,1 µg/l i NMÖ
-

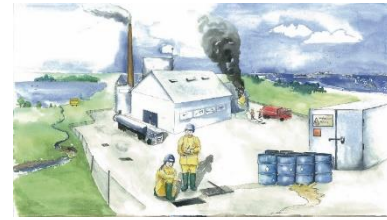
Ny vägledning vattenskyddsprocessen?

- Ingen ny handbok att vänta – vägledning inom olika delar av processen kommer att publiceras löpande och ersätta handboken
- Just nu pågår planering kopplat till avgränsning och zonindelning
  - Identifierade svårigheter, storlek, identifiering av gränser
  - Nya förutsättningar exvis ny nationell höjddatabas, bättre markkarteringsdata ger förbättrade möjligheter till landskapsanalys

Gödselhantering inom vattenskyddsområden – Utveckling av vägledning HaV och Jordbruksverket

- Finns ett behov av utvecklad vägledning avseende smittämnen vid gödselhantering inom vattenskyddsområden
- Vägledning riktad till länsstyrelser och kommuner
- Genomförande under 2017
- Arbetsgrupp: HaV, Jordbruksverket och SVA

Arbetet med att ta fram riksintressen för vattenförsörjningen

- HaV ansvarar för att peka ut områden som är av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning
- En robust vattenförsörjning är av avgörande betydelse för samhället
- Viktigt att dricksvattenförsörjningen får samma status som andra riksintressen

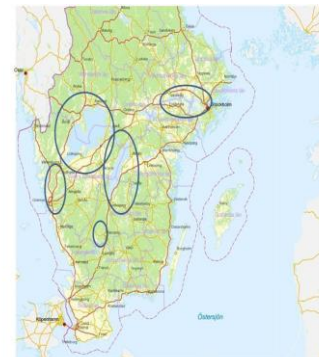
Huvudkriterier för riksintresset för vattenförsörjningen

- Nyttjas/kan nyttjas av många människor
- Stor kapacitet och god vattenkvalitet
- Behövs som reserv eller för framtida användning
- Liten risk att påverkas av klimatförändringar

28 områden med anläggningar är av riksintresse för dricksvattenförsörjning

- 28 anläggningar försörjer 6 miljoner personer
- De 6 största anläggningarna försörjer 4 miljoner personer
- 3 ytvattentäkter försörjer de 3 storstadsregionerna med dricksvatten

Havs
och Vatten
myndigheten